

POPULARNONAUKOWE STRESZCZENIE PROJEKTU

Celem projektu jest zbadanie podstawowych zasad powstawania zjawiska jakim jest neofobia pokarmowa, czyli lęk przed spożywaniem nowego, nieznanego pokarmu. Kolejnym tematem poruszonym w omawianym projekcie jest badanie sposobu kształtowania się preferencji pokarmowych (upodobań smakowych).

Lęk przed spożywaniem nieznanego pokarmu, to problem dotyczący między innymi dzieci. Trudności z wprowadzeniem do ich diety nowych potraw, mogą prowadzić do niedoborów składników pokarmowych niezbędnych do prawidłowego rozwoju organizmu. Ponadto u osób z zaburzeniami żywienia częstym problemem jest ograniczenie zakresu spożywanych pokarmów i/lub zaburzenie preferencji pokarmowych, co z kolei może prowadzić do poważnych konsekwencji zdrowotnych.

Z problemem neofobii pokarmowej spotykamy się również u zwierząt hodowlanych oraz zwierząt zamieszkujących zoo. Podanie zwierzętom zmienionego nawet nieznacznie pokarmu może spowodować, że zwierzęta przestaną jeść, co znacznie naruszy ich dobrostan, a także może stanowić problem z punktu widzenia opłacalności hodowli.

Kluczowe znaczenie ma problem neofobii pokarmowej w technologii zwalczania szkodników jakimi są szczury. Szczury żyją w najbliższym sąsiedztwie człowieka i od pokoleń podlegają intensywnym zabiegom deratyzacyjnym. Wykazywana przez nie neofobia pokarmowa znacznie utrudnia stosowanie trutek.

Badanie podstaw powstawania zjawisk psychicznych u ludzi wiąże się z wieloma trudnościami. Szczególnie istotny wydaje się fakt, iż zachowanie ludzi w dużej mierze podlega wpływowi kultury w jakiej żyją. Ponadto w przypadku badań na ludziach nie ma możliwości kontrolowania ich wcześniejszych doświadczeń żywieniowych. Co więcej, wprowadzanie pokarmów awersyjnych (szczególnie u dzieci, czy osób z zaburzeniami żywienia) wiąże się z poważnymi wątpliwościami etycznymi. Biorąc to pod uwagę, w poniższym projekcie, proponowane jest użycie do badań zwierząt, w tym przypadku szczurów z gatunku *Rattus norvegicus*. Jest to obiekt niezwykle często stosowany w badaniach psychologicznych, w tym badaniach nad podstawami ludzkich zachowań. Podobnie jak ludzie, szczury wykazują neofobię pokarmową, uczą się od członków swojej grupy jakie pokarmy można spożywać a jakich należy unikać, a także mają wrodzone upodobanie do smaków słodkiego i słonego oraz unikają gorzkiego i kwaśnego.

W ramach projektu planowane jest przeprowadzenie serii badań. W pierwszym etapie ocenione zostanie, które z często stosowanych w badaniach substancji spożywczych, są przez szczury chętniej lub mniej chętnie jedzone. Następnie zwierzęta podzielone zostaną na trzy grupy hodowlane. Jedna z grup trzymana będzie w warunkach standardowych, czyli takich jak inne szczury w laboratorium. Druga grupa będzie żyła w warunkach wzbogaconych o różne przedmioty pozwalające im na aktywność, zabawę, kontakty z innymi członkami grupy. W trzeciej grupie wzbogacające środowisko przedmioty będzie zmieniane w czasie i przestrzeni, zmieniany będzie również podawany zwierzętom pokarm. Tak utrzymywane szczury poddane zostaną serii testów mających na celu sprawdzenie wpływu środowiska w jakim były trzymane na poziom neofobii pokarmowej oraz na sposób kształtowania się upodobań pokarmowych. Jednym z najistotniejszych wątków tych badań będzie wpływ kontaktu z nieprzyjemnym smakowo pokarmem na późniejsze zachowania żywieniowe. Przeprowadzone zostaną również testy nad związkiem neofobii pokarmowej z uogólnionym lękiem przed nowością, a także z generalnym poziomem lęku.

Poznanie podstaw zjawisk psychicznych jest niezwykle istotne przed przystąpieniem do dalszych badań, w tym badań na ludziach. Ma to szczególne znaczenie w przypadku tak ważnych kwestii jak problemy i zaburzenia żywieniowe, mogące prowadzić do wystąpienia niedoborów składników pokarmowych niezbędnych do prawidłowego rozwoju i funkcjonowania organizmu.